

Писанка

Наші пращури вірили, що писанка має чарівну (магічну) силу. Це вірування іще до кінця XIX та до поч. XX ст. міцно трималось у наших стареньких бабусь. Усі вони вважали писанку особливою святістю, тією, що приносить добро, щастя, достаток, здоров'я і захищає людину від усього "злого".. "Але - казали вони - треба вміти написати, треба дати відповідні фарби-краски, треба писати тоді, коли потрібно це робити; треба вміти її "замолити" й дати, кому належиться"... Ці слова їх і є те, над чим працюють учені-етнографи, чого дошукуються, але не знаходять...

Писанка насьогодні дуже мало досліджена, хоча наукових праць є декілька ще з минулого століття, але з тих незначних уривків, що ми сьогодні можемо використати, можна з впевненістю сказати, що писанка існувала ще до народження Христа, і мала велике обрядове значення в наших пращурів. Символічних малюнків у писанці понад сто (це те, що до нас дійшло). Кожний малюнок-орнамент мав своє магічно-символічне значення.

І фарби були символічними, хоч і не у всіх місцевостях символізували одне і те ж, і не однаковою мірою вживалися. Символіка фарб застосовувалася і при фарбуванні крашанок. Червоне яєчко означало радість життя, любов; для молодих - надію на одруження. Жовтий колір означав урожай, блакитний – здоров'я, зелений – багатство, бронзовий – багатство дарів.

У часи християнської ери писанка й крашанка прибрали нове значення, нову символіку: стали символом радості й віри у Воскресення Христа, символами всепрощення, вселення радості, та великоднього привіту.

За способом виготовлення та видом писанки розподіляють на:

- Найстаріші – ті, що писались гесткою-кісткою (писачком) та запікалися. За археологічними, історичними та порівняльними документами, вони існували ще задовго до християнської ери. Зразки тригвера, розети, кривульки, клинців та багато інших орнаментів зустрічались ще в Трипільській культурі, їх знаходили під час археологічних розкопок на Київщині, Чернігівщині, в Острозі.
- Мальованки - дуже гарні, мистецьки виконані фарбами різноманітні малюнки. Їх розмальовували не господині, а художники, і без всякої символіки.
- Капанки - при виконанні такого виду писанок вони не розфарбовувалися пензликами і писачками, а накапувалися. Здебільшого вони не мали мистецького вигляду, але символіка їх збереглася. Капанки відносяться до стародавніх писанок. З XVIII ст. вони почали занепадати, збереглися де-не-де на Волині та Чернігівщині.

- Царапанки – ще носять назву "різьблянки". Виготовляються так: яйця фарбуються в темний червоний або синій колір, а потім гострою голкою чи спеціальним приладом видряпують ажурні, високомистецькі узори. Царапанки також відносяться до пізніших часів. Цей вид писанок мав місце найчастіше в монастирях.
- Восковки – бісерки-яйця покривають тонким шаром розтопленого воску, здебільшо білого, а в цей віск втискають бісер, викладають, подібно інкрустації різні малюнки. Восковки-бісерки виготовляли виключно в монастирях.

Скоро надійде той день, коли ви сядете писати писанки. Зичимо вам натхнення і доброго настрою. А на Великдень зичимо добрих друзів, смачної паски і гарних писанок.